

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Ванче Бойков

на

дисертационен труд на **Людмила Цолова – Борисова**

ПРЕОТСТЪПВАНЕ НА ПРАВА ЗА ИЗЛЪЧВАНЕ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ

за присъждане на образователна и научна степен „доктор” по
професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и
информационни науки (Журналистика-Електронни медии)” към катедра
„Комуникация и аудиовизуална продукция”

София

2018 г.

I. Актуалност на темата и обща характеристика на дисертацията

Настоящото становище на дисертационен труд на Людмила Цолова – Борисова на тема: „Преотстъпване на права за излъчване и разпространение” е подготвено на основание Заповед № РД 38-182/21.03. 2018. на ректора на Софийския университет „Св. Климент Охридски”.

Представеният дисертационен труд на тема: „Преотстъпване на права за излъчване и разпространение” е разработен съгласно изискванията на ЗРАСРБ, правилника за неговото приложение и университетските академични стандарти и изисквания.

Дисертационният труд от структурна и съдържателна гледна точка отговаря на тематиката, критериите, изискванията и спецификата на научната специалност 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“ и на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „доктор”. Основанията за подобно заключение са следните:

- © Дисертационният труд отразява задълбочени научни познания на кандидата в областта на комуникацията и аудиовизуалната продукция.
- © Анализират се въпросите, свързани с кардиналната промяна на аудио-визуалния сектор, изразяващи се в глобализация и конвергенция в медийната система, цифровата телевизия и развитието на интернет.
- © Осъществените научни изследвания убедително потвърждават важноста за разкриване на комплексната природа на телевизионната организация - правна, социално-културна и икономическа и на тази база да се проследят и анализират актуални индикатори, свързани с преотстъпването на права за излъчване и разпространение на телевизионна програма.
- © Предложеният дисертационен труд е в обем от 226 страници и шест страници приложения, позовавайки се на 109 информационни източници на български език и 47 на латиница. В структурно отношение дисертационният труд е разработен в съответствие с изискванията за подобен род изследвания във въведение, четири глави, заключение и използвана литература.

Темата на предложената за становище дисертация е изключително актуална и значима. Докторантът умело разглежда и анализира актуални проблеми, свързани с преотстъпването на права за излъчване и разпространение на телевизионна програма от доставчици на аудио-визуални медийни услуги под юрисдикцията на Република България.

Авторът идентифицира и разглежда сложния комплекс от права в програмата на телевизионната организация, техните източници, субекти и обекти; извежда основните правни, социологични и икономически характеристики на телевизионните организации, като носители на права и като част от културния аудио-визуален пейзаж; разкрива същността на телевизионната програма като обект на сродно на авторското право, като дейност на културната индустрия и като пазарен продукт; проучва факторите и тенденциите в развитието на технологиите, новите медии, медийната конвергенция, относими към правата на телевизионните организации.

Докторантът потвърждава необходимостта от правна закрила на интелектуалната собственост на телевизионните организации, на производителите на съдържание на аудио-визуални продукти и продуцентите.

Представеният от дисертанта Людмила Цолова – Борисова Автореферат отговаря на академичните стандарти и университетски изисквания за публично представяне на научно изследване.

II. Методика на изследване и връзка с поставените цели и задачи на дисертационния труд

Дисертационният труд демонстрира възможностите на дисертанта да прилага съвременни методи и средства при изследване на проблемни задачи. Те се базират на използването на причинно-следствената връзка „фактор – параметри на развитието“, поради което залага на интегралната методология и подход към темата, като представи елементи от различни научни и практически сфери - медийно право, медиазнание, медийна регулация и саморегулация, дигитални медии, мрежова среда, право на интелектуална собственост. От методическа гледна точка използвайки различните научноизследователски методи (анализ и синтез, сравнителен метод и проучване на източници) успя да докаже тезата, че процесът на преотстъпване на права за излъчване и разпространение на телевизионна програма се развива в динамична, силно конкурентна и бързо обновяваща се в технологично отношение среда. Тази методология дисертантът използва сполучливо и достигна до коректни резултати, отговарящи на целите и задачите на дисертацията.

III. Научни области и проблеми,разработени в дисертационния труд

Дисертационният труд изцяло покрива научната област, заявена в тематичното заглавие. Това обстоятелство се представя в същностната характеристика на труда.

В първа глава на дисертационният труд се акцентира върху основните теоретични концепции, свързани с описването на медийната теоретична рамка (кратък исторически преглед на възникването и развитието на средствата за масова информация, на традиционните медии - радиото и телевизията, появата на интернет); разглежда теоретичните постановки относно комуникационните процеси и цифровизацията; разглежда медийната конвергенция. Особено внимание е посветено на изводите във връзка с разгледаните въпроси, че е налице качествено нова промяна в областта на комуникациите след появата и развитието на интернет, цифровизацията и новите медии.

Във втора глава се кодифицират основните елементи на българското медийно аудио-визуално право от гледна точка на нормативна уредба, регулацията, саморегулацията и корегулацията. Разгледани са понятията *аудио-визуални медийни услуги* и *доставчици на медийни услуги*. Обърнато е внимание на цифровата телевизия. Посочени са регулаторни и надзорни органи. Достига се до извода, че взаимодействието между регулация, саморегулация и корегулация е все по-наложително в цифровото време.

В трета глава се анализира телевизионната програма от гледна точка на легални и доктринални определения в битието на културно съдържание и на пазарен продукт. Направени са изводи в посока на това, че създаването, излъчването и разпространението на телевизионната програма вече надскача основните си функции да информира, образова и забавлява.

Четвърта глава е посветена на авторското право и сродните му права, посочват се някои основни правни източници, разглеждат се телевизионните организации като субекти на сродните права и програмата като обект на тези права, маркират се дигиталните права при излъчване и разпространение на програма. Изводите са, че на българския телевизионен медиен пазар е налице дисбаланс, относно упражняването на авторското право и сродните му права, конфликтни зони в отношенията между участниците на този пазар.

IV. Достоверност на резултатите и анализа и тяхната научно-теоретическа и приложна стойност.

Абсолютна оригиналност в днешно време е малко възможна и дори и най-малкият принос за решаване на някой научно-професионален проблем е огромен принос на всеки изследовател. В глобален план успешно са изпълнени поставените цели и задачи. Като цяло оценката ми за съдържанието на дисертационния труд е положителна. Дисертантът не внася неподходящи факти, използва само съответната информация тясно свързана с темата, избягва ненужното повтаряне, спазва хармонията в съединяването на отделните части, добре очертава системата от факти, понятия и термини.

Резултатите от изследването не будят съмнение, относно своята висока научна стойност. Те ефективно защитават предмета на дисертационния труд –изследвани са правата на интелектуална собственост в програмата като юридически факт, културен продукт и като стопанско явление.

Като цяло установявам, че кандидатът е успял да постигне поставената в дисертационния труд цел.

V. Научни и приложни приноси на дисертационния труд

В дисертационния труд са налице достатъчно доказателства за научно-приложни приноси. Не става дума само за системната експозиция на теории и резултати от изследвания, но и за оригинален, много творчески синтез на съществуващите теории, които повдигат научните хоризонти в тази област. Ключът на успеха е в разрушаването на остарелите философии и разработване на нови парадигми с помоща на високите технологии.

VI. Критични бележки

Считам, че дисертантът със своя труд допринася за разширяване и задълбочаване на изследователските търсения в областта на комуникацията и аудиовизуалната продукция. По същество нямам особени критични бележки.

Дисертантът обаче, трябва да задълбочи своите научни търсения по отношение на компютърното и дигитално право, като има предвид, че сайбър пространството (Cyber Space) се характеризира с огромна пермеабилност на границата: физическа, полититическа и социална. Комуникацията е престанала да бъде ограничена от разстоянието и границите.

VII. Заключение

Разкритата процедура за придобиване на образователна и научна степен „доктор” отговаря на изискванията, предвидени в Глава втора от ЗРАСРБ (от чл. 8 до чл. 12 включително) и Раздел втори на ППЗРАСРБ (от чл. 24 до чл.34 включително).

Безспорните приноси обогатяват съществуващите знания за комуникацията и аудиовизуалната продукция като цяло и отговарят напълно на изискванията на чл.27, ал.1. от ППЗРАСРБ.

Като имам предвид посочените научни и научно-приложни достойнства на дисертационния труд на тема: „Преотстъпване на права за излъчване и разпространение”, както и направените приноси, убедено предлагам на уважаемото жури да присъди на Людмила Цолова – Борисова образователна и научна степен „доктор” по професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки (Журналистика-Електронни медии)” към катедра „Комуникация и аудиовизуална продукция”.

гр. София, май 2018 г.

Член на научно жури:
/проф. д-р Ванче Бойков/

